

FORUM ZA RAZVOJ I MULTIETNIČKU SARADNJU

fdmckosovo.org

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

Podržano od strane:

Fondacioni i Kosovës për Shqipëri të Hapur
Kosovo Foundation for Open Society
Kosovska Fondacija za Otvoreno Društvo

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

Sadržaj

1. UVOD	4
1.1 Parlamentarni izbori na Kosovu 2019.	4
1.2 Briselski dijalog.....	6
2. Metodologija.....	9
3. Nalazi istraživanja	11
3.1 Struktura ispitanika.....	11
3.2 Očekivanja srpske zajednice od nove Kosovske Vlade	16
3.3 Mišljenje ispitanika o nastavku Briselskog dijaloga između Prištine i Beograda	26
4. Zaključci	44
5. Preporuke	46

1. UVOD

Cilj ovog istraživanja je da se prikažu očekivanja građana srpske zajednice na Kosovu južno od Ibra, od buduće kosovske vlade. Takođe, želeli smo da vidimo koji su to glavni problemi koji postoje u kosovskom društvu, a vezani su za buduću Vladu Kosova. U ovom istraživanju ćemo se dotaći i teme „Briselski dijalog“, da li ispitanici očekuju da će se dijalog nastaviti, u kom formatu, kao i u kojoj meri na Kosovu nedostaje unutrašnji dijalog između albanske i srpske zajednice i kuda takav dijalog treba da vodi.

1.1 Parlamentarni izbori na Kosovu 2019. godine

Centralna izborna komisija Kosova (CIK) objavila je konačne rezultate prevremenih, parlamentarnih izbora na Kosovu, održanih 6. oktobra, nakon što su Panel za žalbe i predstavke i Vrhovni sud saopštili da više nema žalbi na razmatranju.

Na osnovu tih rezultata, koalicija između **Socijaldemokratske inicijative, Alijanse novo Kosovo i Partije pravde**, nakon usvojene žalbe na konačni rezultat od 7. novembra, kojom je tražila nepriznavanje glasova pristiglih poštom iz Srbije, prešla je izborni prag i ušla u Skupštinu sa šest poslaničkih mandata.

Sa druge strane, **Pokret Samoopredeljenje** je umesto 32, dobio 29 poslaničkih mandata, a **Demokratski savez Kosova** je izgubio jedan mandat i umesto 29, dobio je 28.

Demokratska partija Kosova osvojila je 24 mandata, koalicija između **Alijanse za budućnost Kosova i Socijaldemokratske partije** 13, **Srpska lista** 10, a preostalih 10 mandata dele se između političkih predstavnika bošnjačke, turske, romske, aškalijske, goranske i egiptanske zajednice, kako je i predviđeno Ustavom Kosova.

Na osnovu potvrđenih rezultata, **Pokret Samoopredeljenje i Demokratski savez Kosova** koji su formirali vladu, imaju ukupno 57 poslaničkih mandata, a za formiranje vlade je potreban 61 glas.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

Skupština Kosova je sa 66 glasova za i 10 uzdržanih izabrala novu Vladu Kosova na čelu sa liderom Pokreta Samoopredeljenje, **Aljinom Kurtijem**.

Posle glasanja, premijer i novi ministri su položili zakletvu.

Prvi zamenik premijera je **Avdulah Hoti** iz **DSK**, drugi zamenik premijera je **Haki Abazi** iz **PS**.

Ministarstvo spoljnih poslova vodiće **Glauk Konjufca**, ministarka pravde je **Aljbuljena Hadžiu**, ministar finansija **Besnik Bislimi**, ministarka privrede **Rozeta Hajdari**, ministar zadravlja **Arben Vitia** i ministar evropskih integracija **Bljerim Reka**.

Za ministra unutrašnjih poslova je izabran aktuelni gradonačelnik Podujeva **Agim Veliu**, ministar za infrastrukturu je **Ljumir Abdić**, ministar poljoprivrede **Besian Mustafa**, ministarka obrazovanja, nauke i tehnologije **Hikmete Bajrami**, ministarka kulture, omladine i sporta **Vljora Dumoši** i ministar odbrane **Anton Ćuni**.

Iz redova **Srpske liste**, **Dalibor Jevtić** izabran je za ministra za zajednice i povratak, **Ivan Milojević** je ministar za regionalni razvoj, dok je **Emilija Redžepi** iz bošnjačke zajednice, izabrana za ministarku administriranje lokalne samouprave.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

1.2 Briselski dijalog

Briselski dijalog je počeo 2011. godine pod pokroviteljstvom Evropske unije, prekinuvši posleratni „status quo“ između Kosova i Srbije. Briselski proces se može podeliti u dve faze: faza tzv. „tehničkih pregovora“, koja je dovela do potpisivanju više sporazuma između Beograda i Prištine 2011. godine i faza „političkog dijaloga“, posle koje je 2013. godine potpisana sporazum od 15 tačaka.

U Briselu je 8. marta 2011. godine počeo tehnički dijalog. Obe strane su, prema sopstvenim tvrdnjama, u Brisel došle spremne za dijalog, sa predlozima koji bi trebalo da „unaprede život ljudi“. Prištinsku delegaciju je predvodila zamenica tadašnjeg kosovskog premijera Edita Tahiri, a beogradsku, politički direktor Ministarstva spoljnih poslova Srbije Borko Stefanović, uz posredovanje EU (pregovore je vodio Robert Kuper) i SAD (tročlanu delegaciju Vašingtona je predvodio Tomas Kantrimen, zamenik pomoćnika državnog sekretara za Evropu i Evroaziju).

U „**tehničkim pregovorima**“, Beograd i Priština su postigli sledeće sporazume:

- Razmena oficira za vezu
- Carinski pečati
- Katastarske knjige
- Priznavanje univerzitetskih diploma
- Regionalno predstavljanje i saradnja
- Sporazum o integrisanim administrativnim/ graničnim prelazima
- Formiranje Razvojnog fonda za sever (za četiri opštine sa srpskom većinom na severu Kosova)

U „**političkom dijalogu**“, Priština i Beograd su 2013. godine postigli sporazum od 15 tačaka, poznat kao **Briselski sporazum**.

- Osnivanje Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom (Šest od petnaest tačaka sporazuma posvećeno je Asocijaciji/Zajednici.)

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

- Integracija pripadnika srpskih bezbednosnih struktura u Kosovsku policiju
- Integracija pravosuđa u pravni okvir Kosova
- Organizovanje lokalnih izbora u četiri opštine na severu
- Telekomunikacije i energetika
- Beograd i Priština neće blokirati niti ohrabrivati druge da blokiraju napredak druge strane na njihovom putu ka EU
- Komisija Kosova i Srbije za nestala lica
- Saradnja između privrednih komora
- Saradnja između poslanika
- Saradnja civilnog društva

Skupština Kosova je ratifikovala Briselski sporazum kao međunarodni sporazum, čime su se kosovske institucije obavezale da ga sprovedu. Sa druge strane, Skupština Srbije to nije učinila. Ustavni sud Srbije je zaključio da je sporazum isključivo politički dokument.⁽²⁾

Javnost je mogla da posmatra kako Briselski dijalog znatno slabi od 2013 do 2017 godine. Ređi susreti, i šture informacije o tome šta se priča za pregovaračkim stolom i kako generalno ide tok normalizacije odnosa između Prištine i Beograda. Paralelno, u javnosti se pojavljuje tema etničke podele Kosova. Otkrivena prvobitno preko kosovskih medija, a veoma pažljivo plasirana preko pojedinih srpskih zvaničnika, pre svega Ivice Dačića i Aleksandra Vulina, pravu „promociju“ podele iliti razgraničenje će imati od leta 2018., i obeležiće politički prostor do današnjeg dana.

Ideja razgraničenja Kosova, kao kompromisnom rešenju kosovskog problema, se pripisuje predsednicima Srbije i Kosova, Vučiću i Tačiju. Na Kosovu je ovo razgraničenje predstavljeno kao mala korekcija granice i razmena teritorije sa Srbijom – sa naglaskom na pripajanje opština Preševo, Bujanovac i Medveđa, onome što kosovska vlast vidi kao svoju državu; Dok se iz Beograda moglo čuti da se radi o – „istorijskom razgraničenju srpskog i albanskog naroda kao brana nastajanju Velike Albanije“.

⁽²⁾ „Izveštaj istraživanja spremnosti zajednice na centralnom Kosovu za potencijalne posledice/koristi od eventualnog sveobuhvatnog sporazuma Priština-Beograd“ – FDMC, 2019. god.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

Dijalog između Srbije i Kosova je u prekidu od 21. novembra 2018. godine, kad je Kosovska Vlada uvela takse od 100% na robu iz Srbije i Bosne i Hercegovine. Time je faktički dijalog između Srbije i Kosova prekinut. Poslednjih godinu dana nije bilo značajnijih pomaka u odnosima između Srbije i Kosova.

Sjedinjene Američke Države žele da ubrzaju proces normalizacije odnosa između Srbije i Kosova i zbog toga administracija Donalda Trampa imenuje specijalnog izaslanika **Ričard Grenela** koji bi trebalo da bude posrednik između Srbije i Kosova, ali isto tako i da iznosi stavove američke vlade po pitanju budućeg dijaloga. Od kako je Ričard Grenel imenovan da se bavi „Kosovskim pitanjem“, već je napravio pravi prvi korak u vidu obnavljanja avio linije između Beograda i Prištine.

Novoizabrani premijer Kosova, (može se reći pod pritiskom Grenela), želi da delimično i uslovno ukine takse na robu iz Srbije i BiH.

(2) „Izveštaj istraživanja spremnosti zajednice na centralnom Kosovu za potencijalne posledice/koristi od eventualnog sveobuhvatnog sporazuma Priština-Beograd“ – FDMC, 2019. god.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

2. Metodologija

Način istraživanja: Anketno ispitivanje (550 upitnika i 50 F2F upitnika).

Vreme istraživanja: Decembar 2019.

Broj ispitanika: 600

Opis ispitanika:

Starost: Anketirane su osobe koje imaju 18 i više godina.

Mesto prebivališta: Svi ispitanici su sa područja centralnog Kosova/južno od Ibra, uglavnom iz seoskih sredina i svi su srpske nacionalnosti.

Obrazovanje: Sa završenom srednjom stručnom školom, od 600 ispitanika, bilo je 196 osoba, ispitano je 132 studenata, a 140 ispitanika imalo je završeno visoko obrazovanje, na osnovnim ili master studijama. Sa završenom samo osnovnom školom bilo je 6 ispitanika, dok 4 ispitanika nije pohađalo školu. Sa započetom srednjom školom bilo je 116 ispitanika.

Tip uzorka: Klasterski neslučajni uzorak.

Ciljna grupa: Stanovništvo srpske nacionalnosti sa prebivalištem na centralnom Kosovu/južno od Ibra.

Istraživanje je rađeno po anketnim upitnicima koji su kreirani sa predstavnicima FDMC programa. Intervjuisani ispitanici su takođe bili ispitani na osnovu tehnike „lice u lice (face-to-face) - F2F“ sa anketarom. Anketari su koristili važna pravila (ispoštovana sistematičnost procedure pri anketiranju, kao i anonimnost ispitanika) koja su uticala na pozitivnu reprezentativnost tj. prikupljanje podataka svih jedinica statističkog skupa, u ovom slučaju reprezentativnost oba pola, svih starosnih grupa, kao i reprezentativnost svih stepena obrazovanja stanovništva. Poštujući već prethodno utvrđene korake sa treninga, kao i pravilo „prvog rođendana“.

Ispoštovani su koraci kojima su pokriveni i najsitniji detalji radi ispunjavanja cilja istraživanja, dok pravilom „prvog rođendana“ u biranju

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

ukućana, gde je intervjušan onaj ukućanin čiji je rođendan bio najbliži u odnosu na datum posete, izbegnuta je mogućnost da prvi ispitanik koji otvori vrata, odgovara na anketna pitanja.

Anketari su ispitivali ispitanike koji su bili stariji od 18 godina. Ispitivanje je počelo u nasumično izabranoj ulici i u prvoj kući u toj ulici, a onda je izabrana svaka druga ulica i svaka treća kuća u ulici. Obezbeđena je potpuna raznolikost uzorka, što omogućava da izveštaj reprezentuje što realnije socijalnu strukturu na centralnom Kosovu (godine, pol, obrazovanje...).

Istraživanje je rađeno u šest opština na centralnom Kosovu (Gračanica, Klokot, Parteš, Štrpc, Rani Lug, Novo Brdo), a broj ispitanika u opštini je bio srazmeran i dijаметралан ukupnom količniku broja ispitanika po opštinama, na osnovu popisa stanovništva na Kosovu, održanog 2011. godine.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

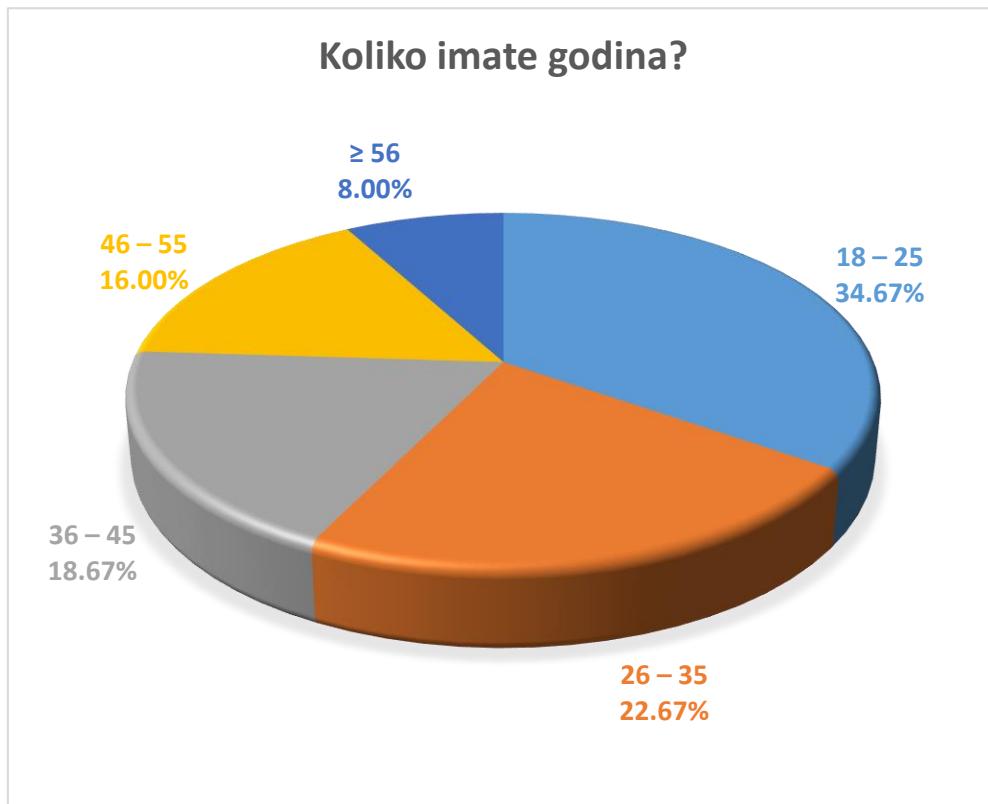
3. Nalazi istraživanja

3.1 Struktura ispitanika

Od ukupnog broja ispitanika, 47.33% je muškog pola, dok je 52.67%, odnosno 316 ispitanika ženskog pola.

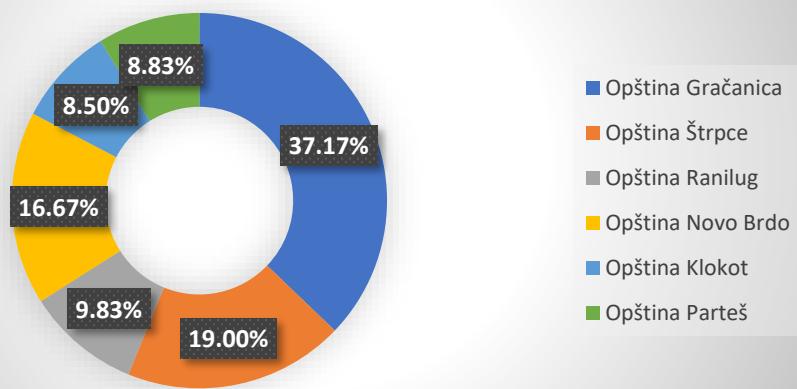
Zbog toga se može konstatovati da je zadovoljena rodna ravnopravnost među ispitanicima, te da rezultati prikazani u istraživanju zastupaju stavove oba pola.

Kada je u pitanju starost ispitanika, 34.67% (208) ispitanika je imalo od 18 do 25 godina, 22.67% (136) njih je imalo od 26 do 35 godina, 18.67% (112) osoba je imalo od 36 do 45 godina, 16% (96) anketiranih ispitanika je imalo od 46 do 55 godina a 8% (48) ispitanika je bilo starije od 56 godina.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

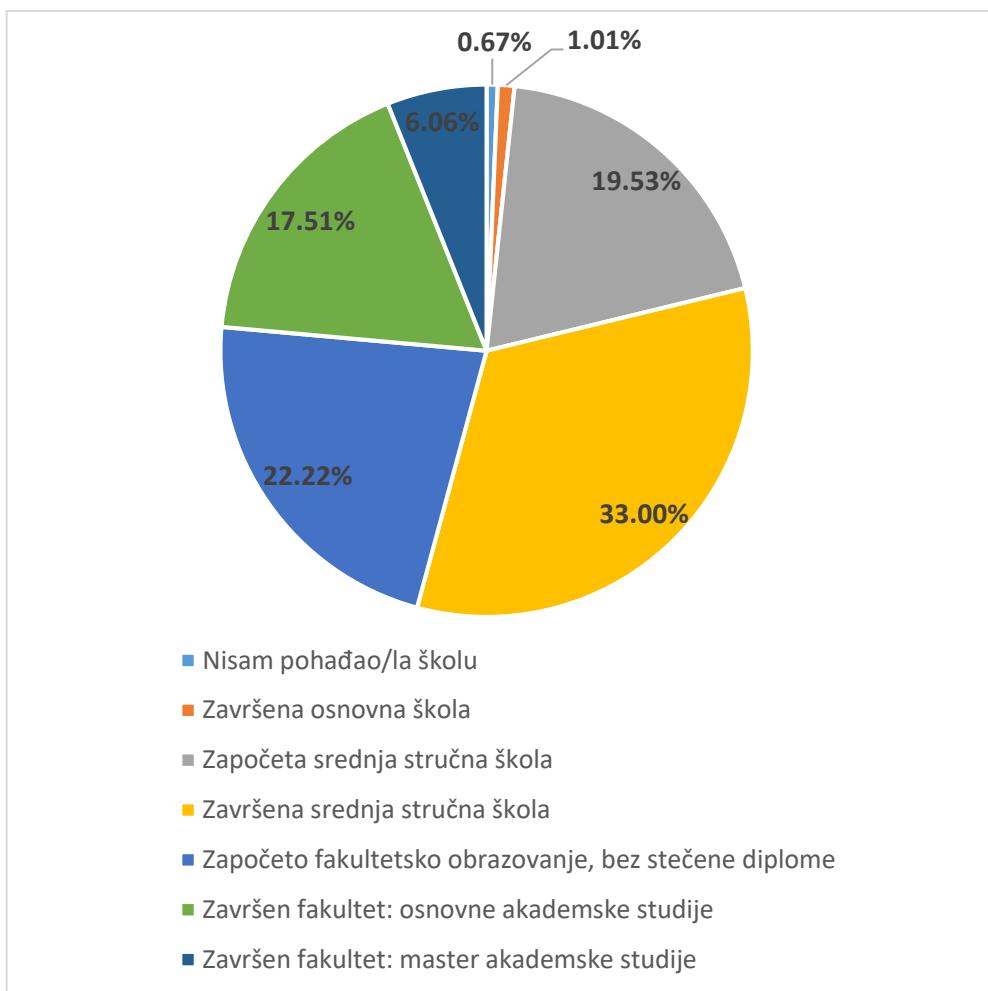
Mesto vašeg stanovanja (opština)?

- Opština Gračanica: 37.17% (223) ispitanika
- Opština Štrpc: 19.00% (114) ispitanika
- Opština Ranilug: 9.83% (59) ispitanika
- Opština Novo Brdo: 16.67% (100) ispitanika
- Opština Klokot: 8.50% (51) ispitanika
- Opština Parteš: 8.83% (53) ispitanika

U anketi je učestvovalo 600 ispitanika sa područja centralnog Kosova i Kosovskog Pomoravlja, a ukupan udeo ispitanika po opštinama je jednak količniku koji odgovara popisu stanovništva iz 2011 godine. Može se reći da je i ovde ispunjena reprezentativnost svih opština u istraživanju.

Nivo obrazovanja ispitanika

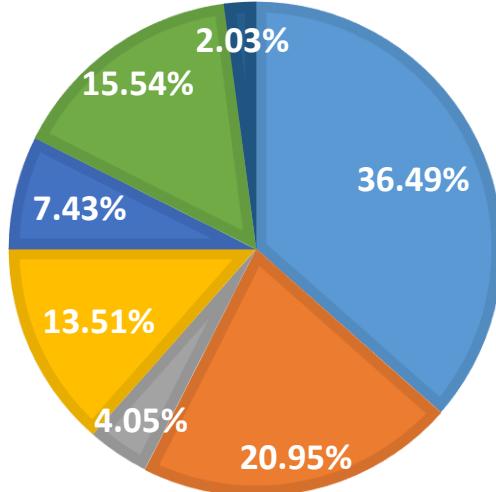

Kada je reč o obrazovanju ispitanika, 0.67% (4) ispitanika nije pohađalo školu, dok 1.01% (6) ispitanika ima završenu samo osnovnu školu. U ovom anketnom istraživanju, 19.53% (116) osoba je započelo srednju stručnu školu, ali je nije završilo, a 33% (196) njih je bilo sa završenom srednjom školom. Kada je u pitanju više i fakultetsko obrazovanje, 22.22% (132) ispitanika je započelo fakultetsko obrazovanje ali bez stečene diplome, sa diplomom je njih 17.51% (104), a sa master diplomom je njih 6.06% (36).

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

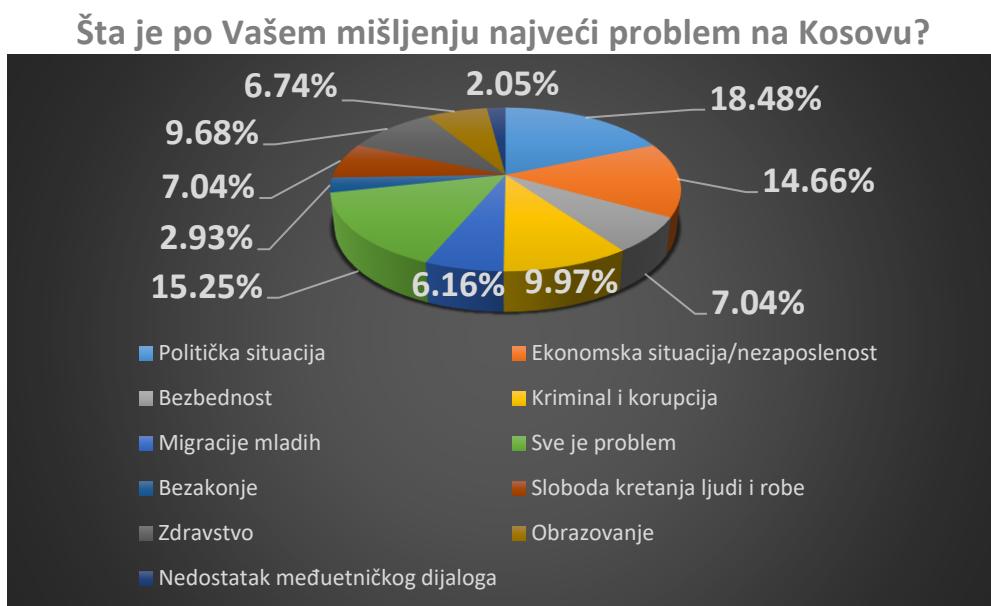
DA LI STE ZAPOSLENI?

■ Da ■ Nisam, tražim posao ■ Penzioner
■ Student ■ Privremeno zaposlen ■ Nezaposlen
■ Drugo

Kada je u pitanju radni status ispitanika, 36.49% (216) ispitanika je reklo da je zaposleno, dok je 20.96% (124) njih reklo da je nezaposleno i da traži posao. 4.05% (24) osoba je izjavilo da su penzioneri, dok je ispitano 13.51% (80) studenata. 44 ispitanika (7.43%) je reklo da je privremeno zaposleno, 15.54% (92) ispitanika je izjavilo da je nezaposleno, ali da nije u procesu traženja posla, dok 2.03% (12) anketiranih osoba nije navelo nijedan od ponuđenih odgovora.

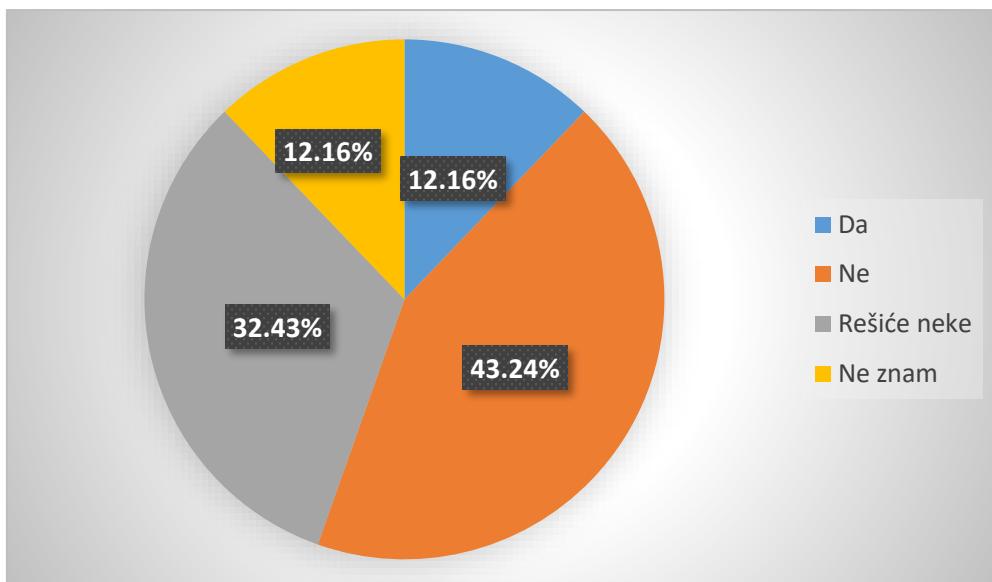
3.2 Očekivanja srpske zajednice od buduće Vlade Kosova

Na pitanje šta je najveći problem na Kosovu, 252 (18.48%) ispitanika je izjavilo da je trenutna politička situacija najveći problem na Kosovu, dok 200 (14.66%) pak tvrdi da je ekonomski situacija tj. veliki broj nezaposlenih najveći problem. 96 (7.04%) osoba kaže da je bezbednosna situacija problem, a 136 (9.97%) njih tvrdi da su u kosovskom društvu najveći problemi, kriminal i korupcija. 84 anketirane osobe (6.16%) smatraju da je iseljavanje mladih problem, 40 (2.93%) ispitanika misli da je bezakonje problem, 96 anketiranih ispitanika je reklo da je sloboda kretanja ljudi i robe najveći problem, 132 (9.68%) ispitanika smatra da je zdravstvo problem na koji bi Vlada Kosova morala da obrati posebnu pažnju, 92 anketirana ispitanika (6.74%) smatra da je obrazovanje najveći problem, dok je samo 28 osoba (2.05%) izjavilo da je nedostatak dijaloga glavni problem na Kosovu. 208 (15.25%) osoba je navelo da je problem sve što je navedeno.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

Da li očekujete da će nova Vlada Kosova rešiti neke od pomenutih problema?

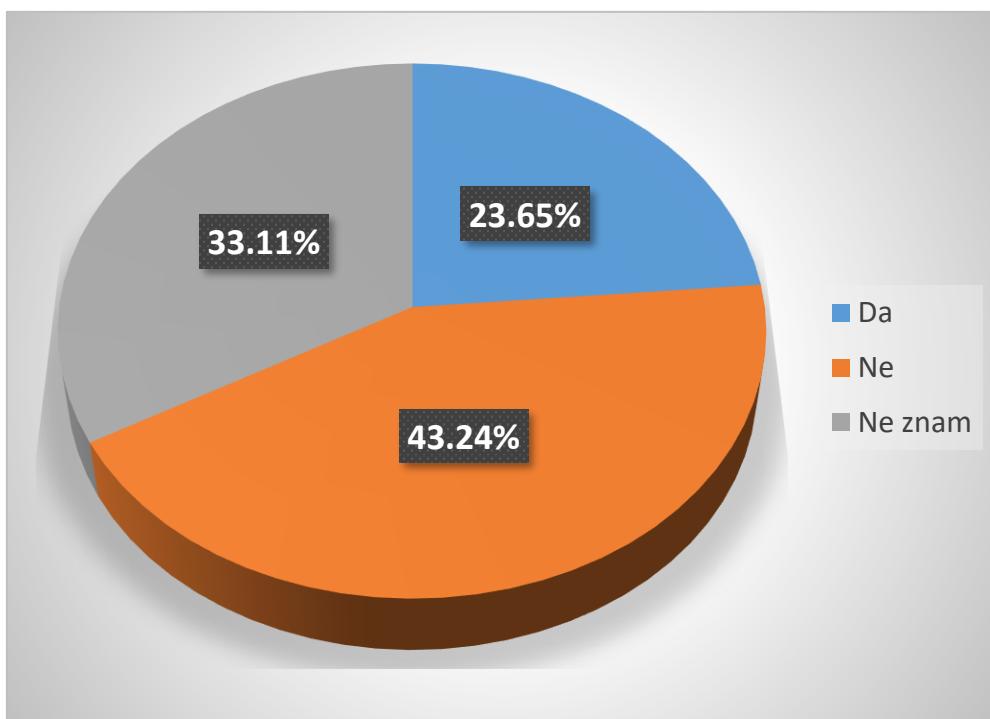
12.16% (72) ispitanika je izjavilo da će nova Vlada Kosova rešiti probleme koji su navedeni u prethodnom grafikonu, 256 (43.24%) ispitanika misli da nova Vlada neće rešiti probleme, dok su 192 osobe (32.43%) izjavile da će novoformirana Vlada rešiti samo neke od problema. 72 (12.16%) ispitanika ne zna ili nema stav po pitanju efikasnosti nove Vlade u rešavanju trenutnih problema.

Srpska zajednica sa centralnog Kosova i iz Kosovskog Pomoravlja nije optimistična po pitanju da će novoformirana Vlada Kosova rešiti neke od gorućih problema na Kosovu. To misli 256 ispitanika, što čini 43.24% anketiranih osoba.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

Po vašem mišljenju, da li će nova Vlada Kosova biti efikasnija od prethodne (po odgovorima iz prethodna dva grafikona)?

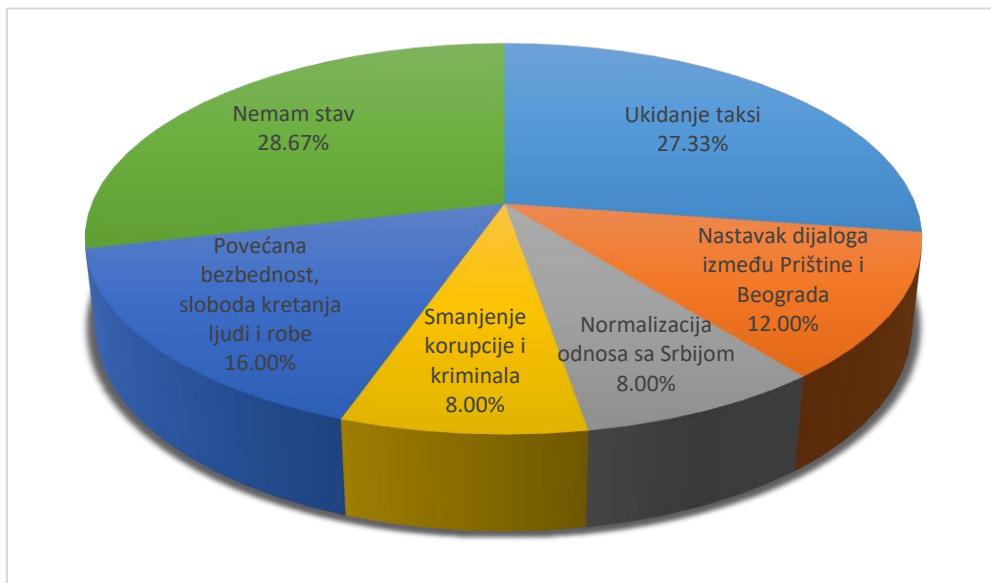
(*po odgovorima iz prethodna dva grafikona*)

Na osnovu odgovora na prethodno pitanje, očekivan je rezultat da 43.24% ispitanika ne veruje da će nova Vlada Kosova biti efikasnija od prethodne.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

Koja su vaša glavna očekivanja od nove Vlade Kosova?

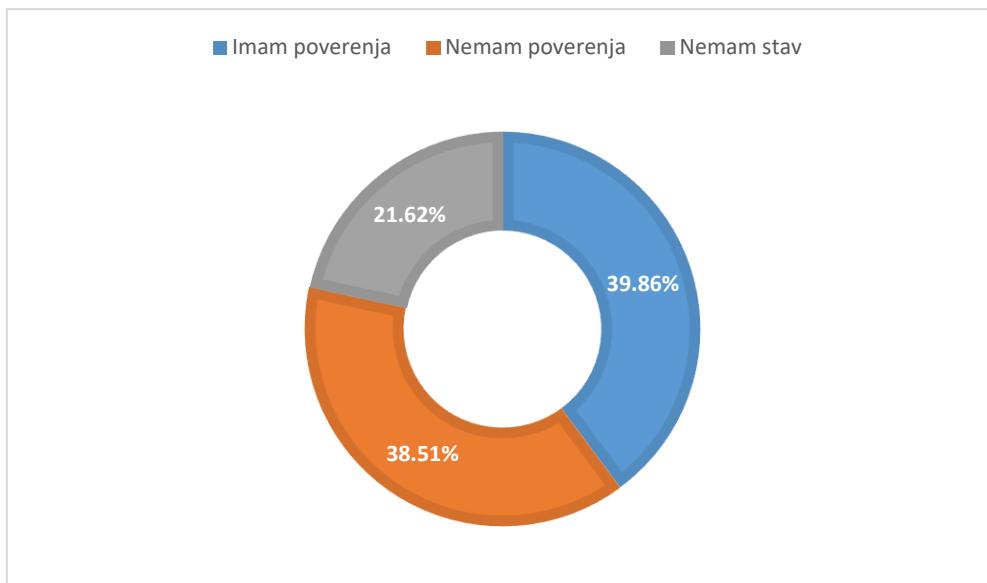

27.33% (164) ispitanih očekuje da nova Vlada Kosova ukine takse koje je uvela prethodna Vlada za robu iz Srbije i Bosne i Hercegovine. 72 ispitanika (12%) očekuje da nova Vlada Kosova inicira nastavak dijaloga između Beograda i Prištine, 48 osoba (8%) očekuje da nova Vlada normalizuje odnose sa Srbijom, a isti broj njih očekuje da će nova Vlada Kosova rešiti probleme vezane za korupciju i kriminal. 96 anketiranih osoba (16%) očekuje od nove Vlade Kosova da posveti pažnju bezbednosnoj situaciji na Kosovu, dok 172 osobe (28.67%) nema stav po ovom pitanju.

Većina ispitanika nema stav po ovom pitanju, njih 28.67%, dok 27.33% anketiranih očekuje da nova Vlada ukine takse na robu i usluge koje je prethodna Vlada uvela 2018. godine.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

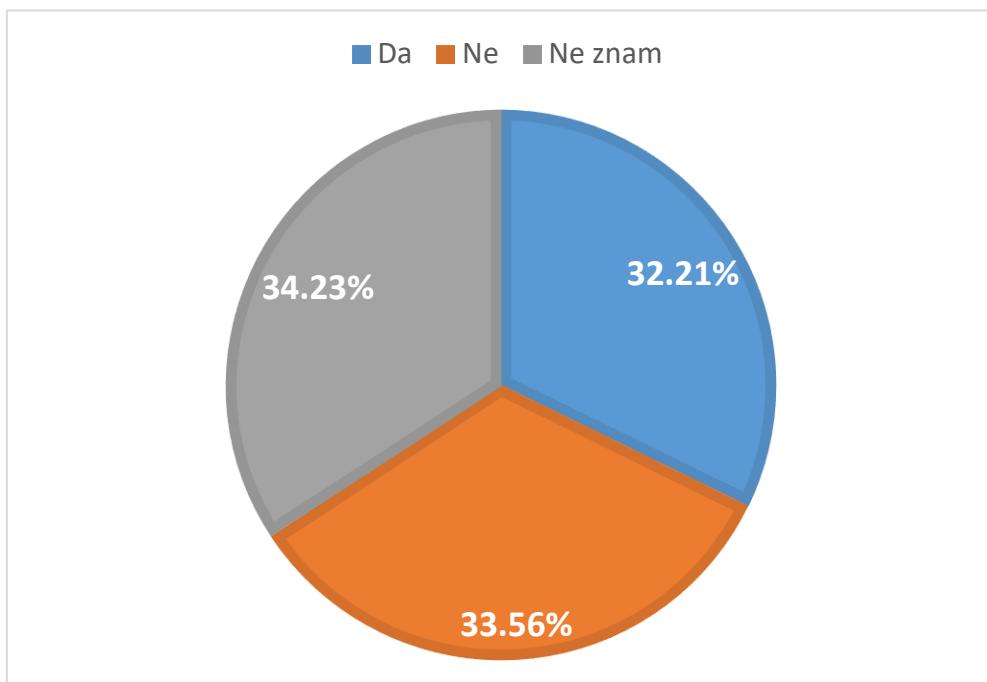
Da li imate poverenja u političke predstavnike Srba sa Kosova?

Na pitanje „Da li imate poverenja u političke predstavnike Srba sa Kosova?“, rezultati su podeljeni, 236 (39.86%) ispitanika ima poverenja u političke predstavnike Srba sa Kosova, dok 38.51% tj. 228 ispitanika nema poverenja u političke predstavnike Srba sa Kosova, dok 128 ispitanih (21.62%) nije htelo da se izjasni po ovom pitanju ili nema stav.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

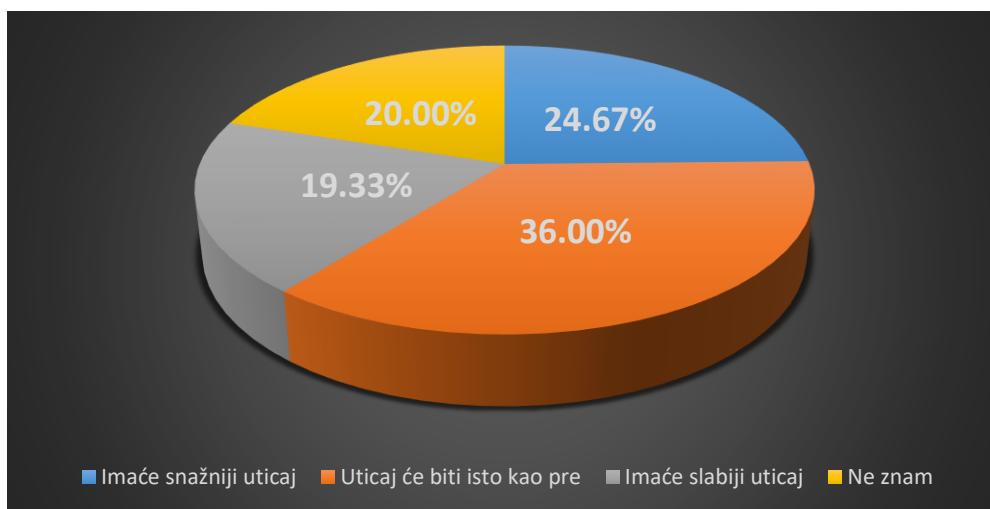
Da li će Srpska lista biti odlučujući faktor u novoj Vladi Kosova?

Ispitanici imaju podeljeno mišljenje na pitanje da li će Srpska Lista biti odlučujući faktor u novoj Vladi Kosova, pa tako 192 ispitanika (32.21%) kaže da će Srpska lista biti odlučujući faktor, dok 200 (33.56%) osoba kaže da srpska politička partija ipak neće biti odlučujući faktor, a 204 (34.23%) ispitanika ne zna ili nema stav po ovom pitanju.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

Da li smatrate da će politički predstavnici kosovskih Srba imati snažniji uticaj u novoformiranom Parlamentu Kosova?

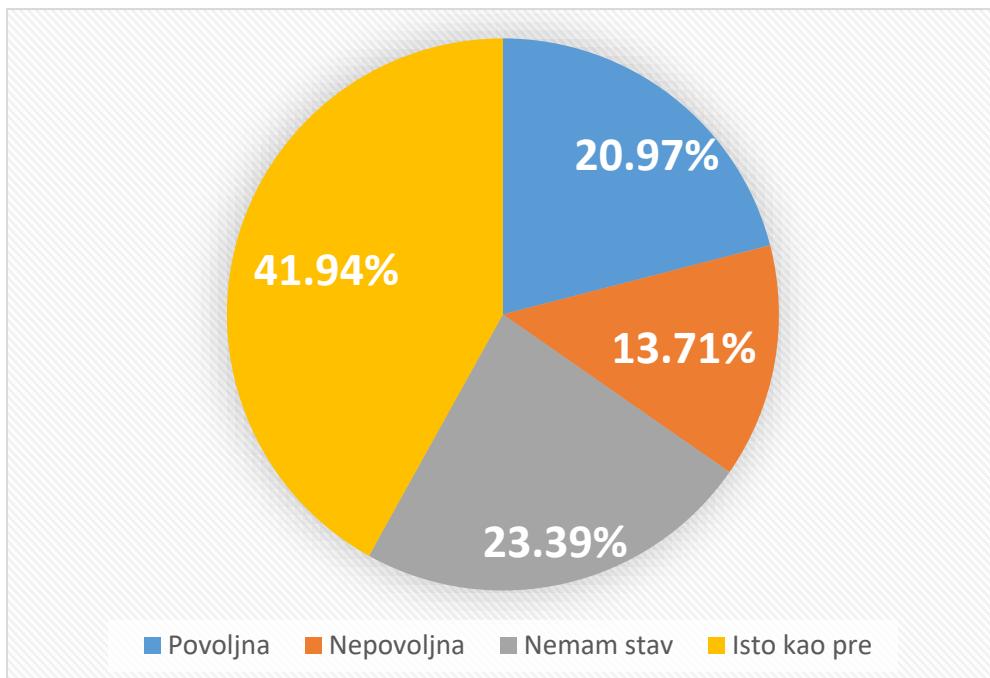

Kao i na prethodnom pitanju, ispitanici imaju podeljen stav o tome koliki će biti uticaj političkih predstavnika kosovskih Srba u novom parlamentarnom sazivu, pa 148 osoba (24.67%) misli da će politički predstavnici kosovskih Srba imati snažniji uticaj u novoformiranom Parlamentu Kosova, dok 216 (36%) njih misli da će uticaj biti isti kao i u prošlom parlamentarnom sazivu. Da će politički predstavnici kosovskih Srba imati slabiji uticaj misli 116 ispitanika ili 19.33% njih, dok 120 (20%) ispitanih osoba ne zna ili nema stav po ovom pitanju.

Ispitanici su imali podeljen stav po ovom pitanju, ali najveći broj njih ipak misli da će uticaj političkih predstavnika kosovskih Srba biti kao i u prošlom parlamentarnom sazivu.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

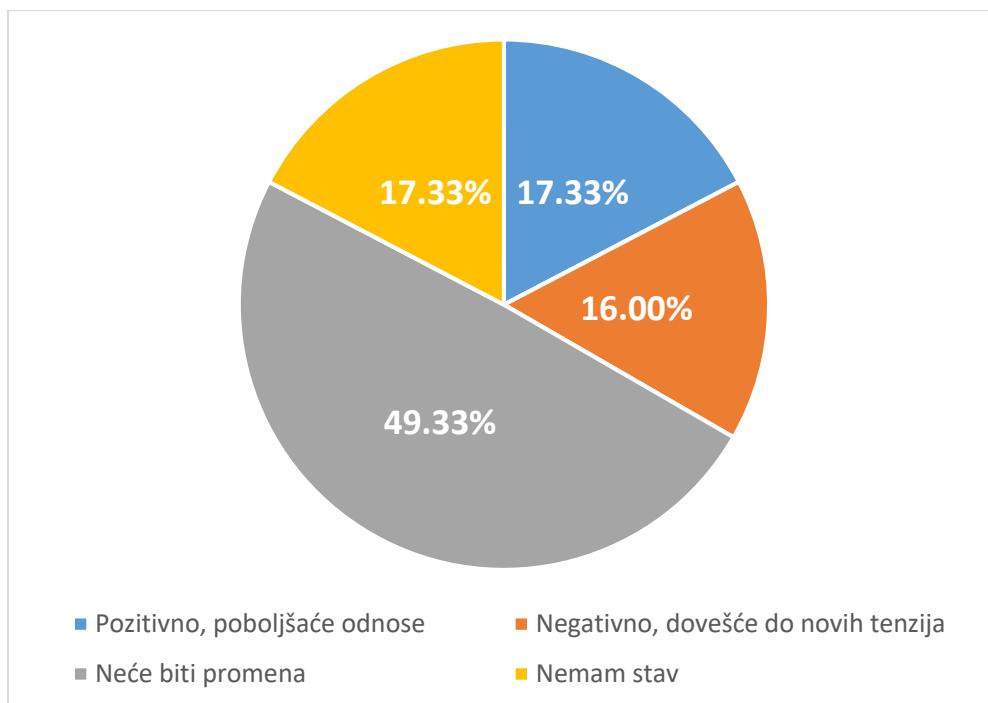
Po vašem mišljenju, kakva će biti situacija za srpsku zajednicu na Kosovu nakon formiranja nove Vlade Kosova?

Na pitanje kakva će biti situacija za srpsku zajednicu nakon formiranja nove Vlade Kosova, 104 (20.97%) ispitanika je izjavilo da će situacija za kosovske Srbe biti povoljna, dok je 68 (14%) anketiranih osoba reklo da će situacija biti nepovoljna. Stav po ovom pitanju nema 116 (23.39%) anketiranih, a 208 osoba je reklo da će nakon formiranje Vlade situacija za srpsku zajednicu ostati ista.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

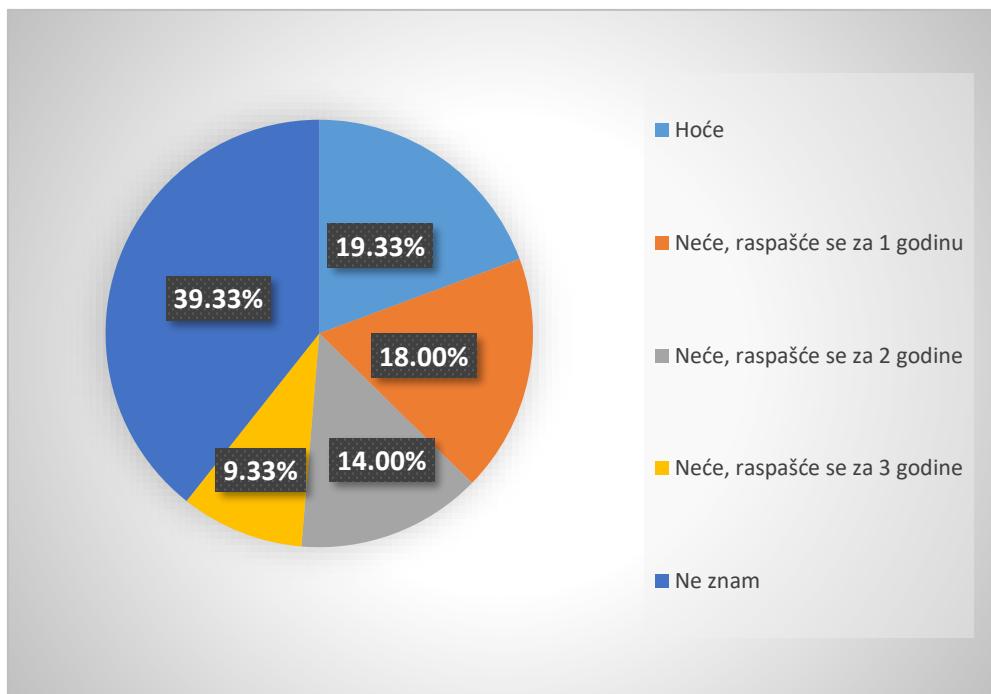
Kako će rezultati kosovskih parlamentarnih izbora uticati na odnose između Srba i Albanaca na Kosovu?

Na pitanje, da li će rezultati kosovskih izbora uticati na odnose između albanske i srpske zajednice, 104 (17.33%) ispitanika je izjavilo da će odnosi između srpske i albanske zajednice na Kosovu biti bolji nakon parlamentarnih izbora 2019. godine, dok je 96 osoba reklo da će se odnosi pogoršati, te da će dovesti do novih tenzija između albanske i srpske zajednice. 296 (49.33%) ispitanika smatra da se odnosi neće promeniti, a 104 (17.33%) anketiranih nema stav po ovom pitanju.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

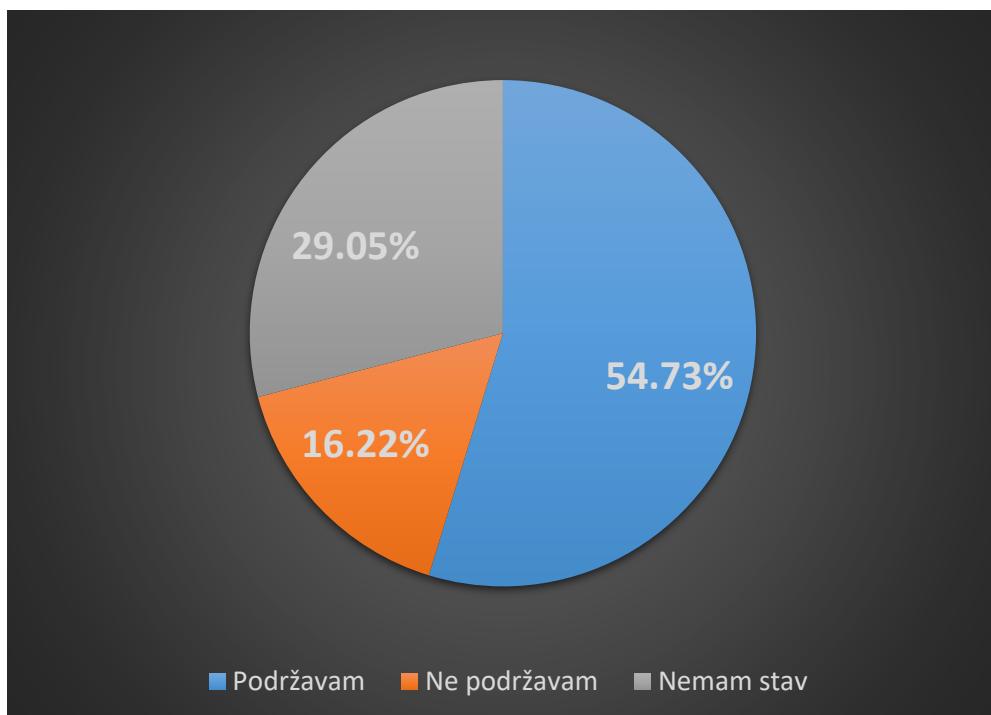
Da li će se nova Vlada Kosova dostići pun mandat od 4 godine?

Da li će nova Vlada trajati pun mandat od 4 godine, ispitanici su imali podeljene stavove. Njih 116 (19.33%) je reklo da će nova Vlada trajati pun mandat, 108 (18%) osoba tvrdi da će se Vlada raspasti za godinu dana, dok 84 ispitanika tvrdi da će se Vlada raspasti za dve godine. Da će se Vlada Kosova raspasti za tri godine smatra 56 ispitanika (9.33%), dok 236 (39.33%) ispitanih osoba nema stav po ovom pitanju ili ne zna odgovor.

3.3 Mišljenje ispitanika o nastavku Briselskog dijaloga između Prištine i Beograda

Da li podržavate nastavak Briselskog dijaloga?

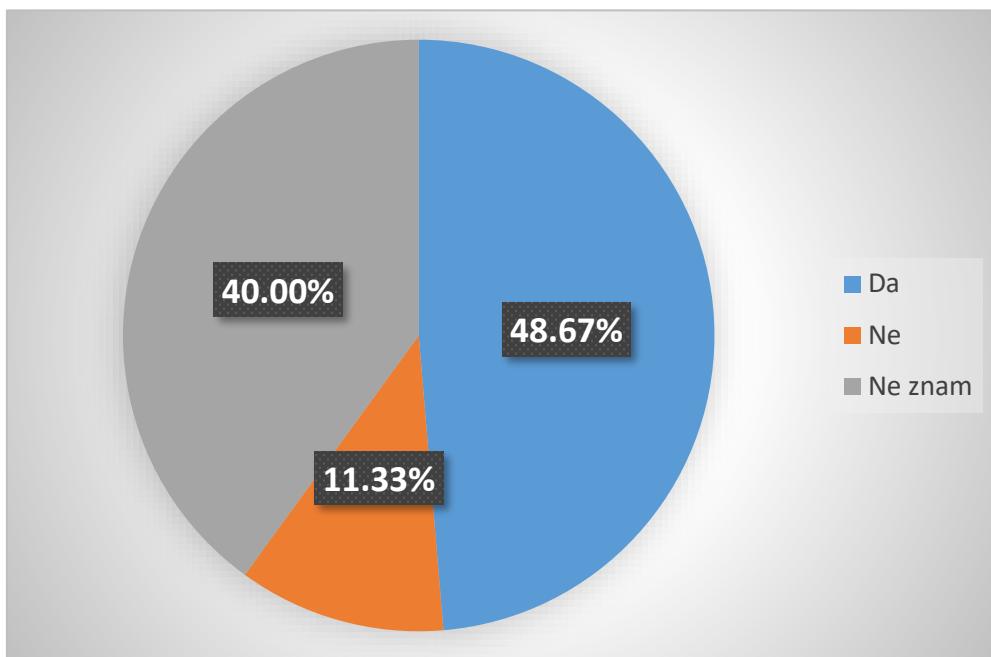

Na pitanje da li ispitanici podržavaju nastavak Briselskog dijaloga, većina je odgovorila pozitivno. 324 (54.73%) ispitanih podržava nastavak dijaloga, 96 (16.22%) ne podržava nastavak razgovora u Briselu, dok 172 (29.05%) anketiranih nema stav po ovom pitanju.

Anketirani ispitanici u velikom broju (preko 50%) podržavaju nastavak Briselskog dijaloga.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

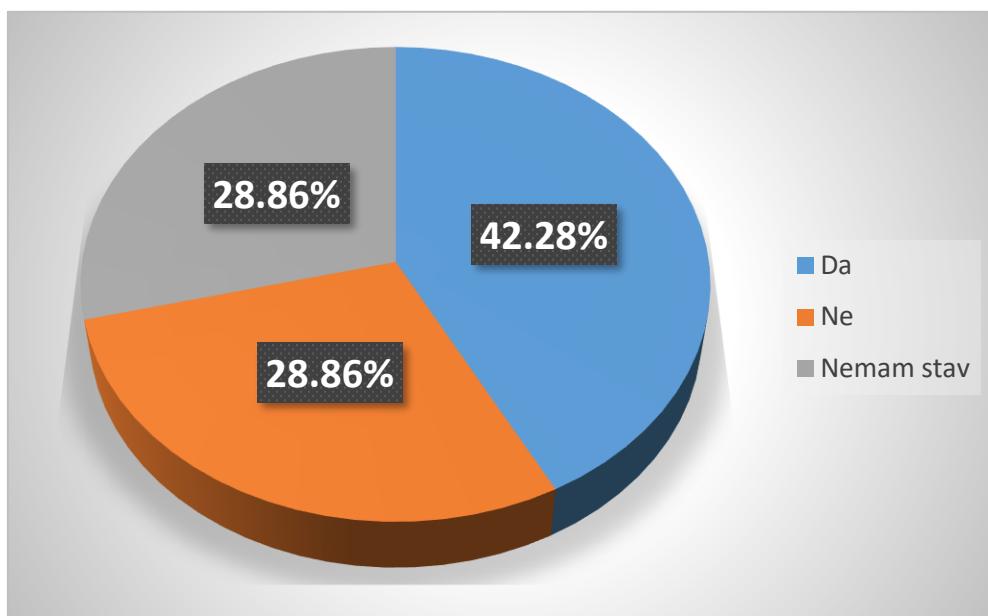
Da li će se Briselski dijalog nastaviti u 2020. godini?

Veliki broj ispitanika veruje da će se Briselski dijalog nastaviti u 2020. godini. Potvrđan odgovor je dalo 48,67% (292) ispitanika, samo 68 (11,33%) ispitanih ne veruje da će se Briselski dijalog nastaviti u 2020. godini, dok 240 (40%) njih nema stav po ovom pitanju.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

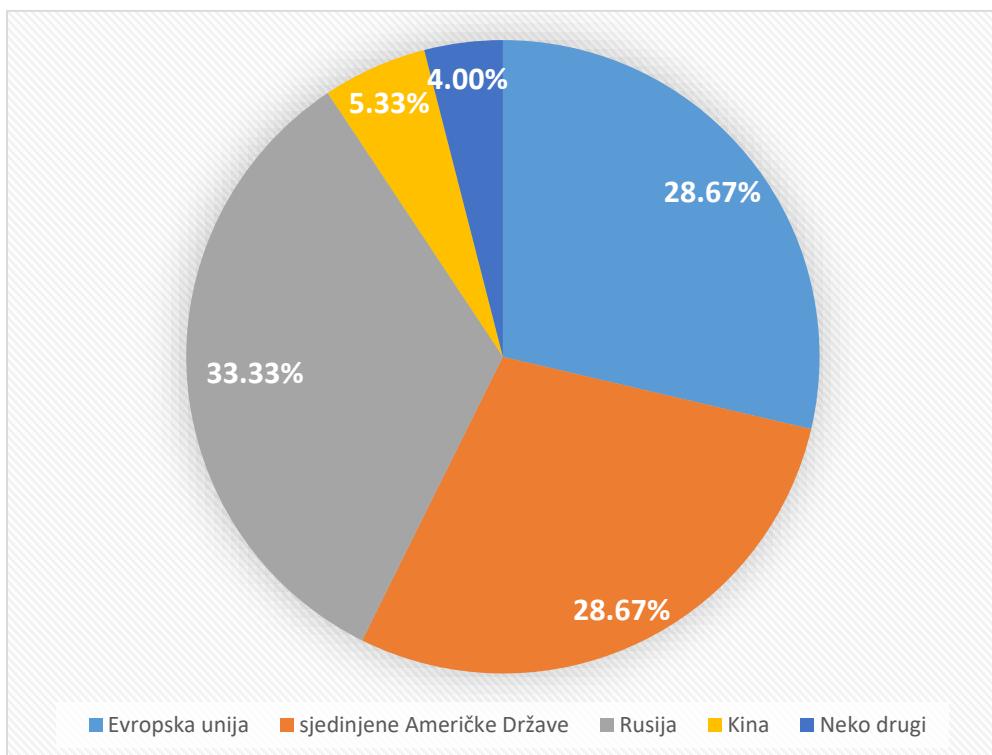
Ako se Briselski dijalog nastavi u 2020. godini, da li smatrate da međunarodni subjekti treba da budu aktivnije uključeni?

U slučaju da se Briselski dijalog nastavi, da li smatrate da međunarodni subjekti treba aktivnije da se uključe u sam proces, 252 (42.28%) ispitanika smatra da treba, 172 (28.66%) ispitanika je odgovorilo negativno, dok 172 (28.66%) ispitanih nema stav po ovom pitanju.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

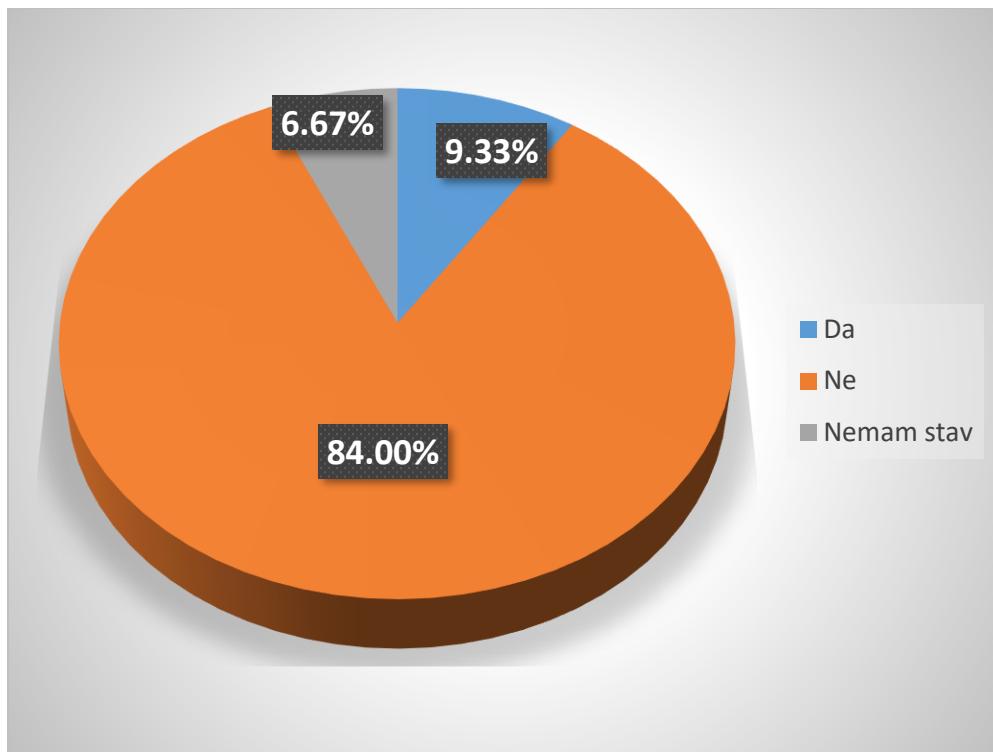
Koji međunarodni subjekat bi najviše mogao da utiče na ponovno pokretanje dijaloga između Beograda i Prištine?

Na pitanje, koji međunarodni subjekat bi mogao najviše da utiče na ponovno pokretanje dijaloga, 172 (28.67%) ispitanika misli da bi Evropska unija najviše mogla da utiče na obe strane, 172 (28.67%) ispitanika smatra da su to Sjedinjene Američke Države, čak 200 ispitanika je zaokružilo Rusiju kao mogućeg pokretača dijaloga, samo njih 32 (5.33%) misli da bi to mogla da bude Kina, a da bi to mogao da bude neki drugi međunarodni faktor, reklo je 24 (4%) ispitanika.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

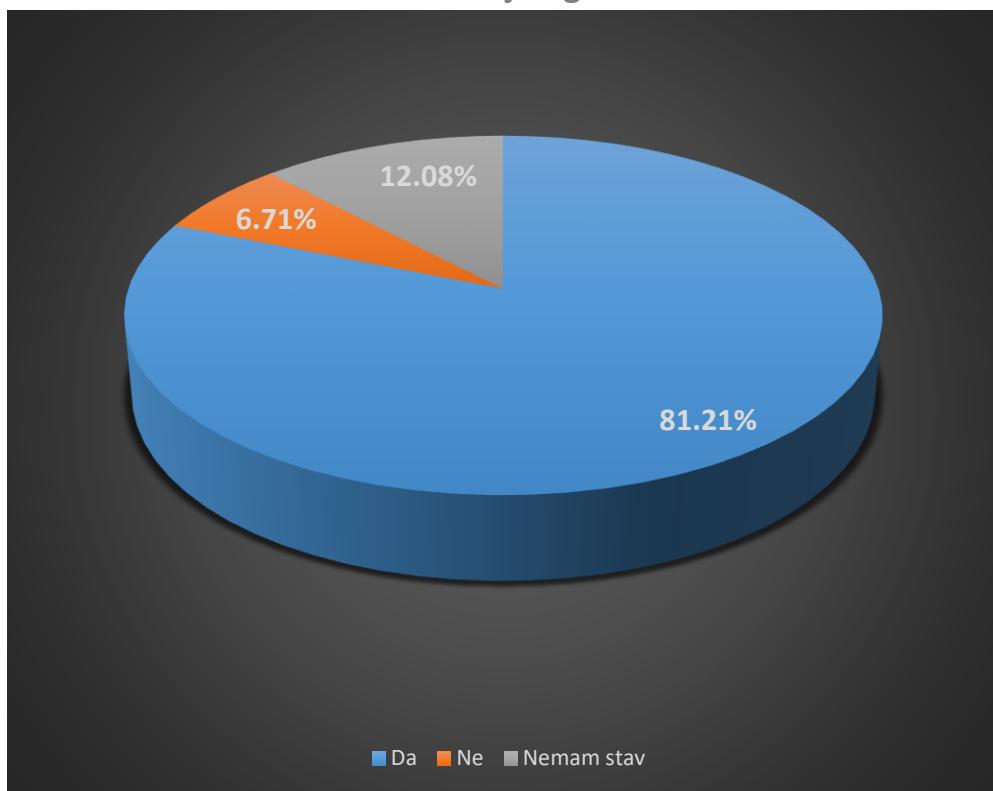
Da li podržavate razgraničenje između Kosova i Srbije?

Čak 504 (84%), od ukupno 600 ispitanika sa centralnog Kosova ne podržava ideju razgraničenja između Kosova i Srbije, dok samo njih 56 (9.33%) misli da bi to bila dobra ideja. O ideji razgraničenja nema stav 40 (6.67%) ispitanika.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

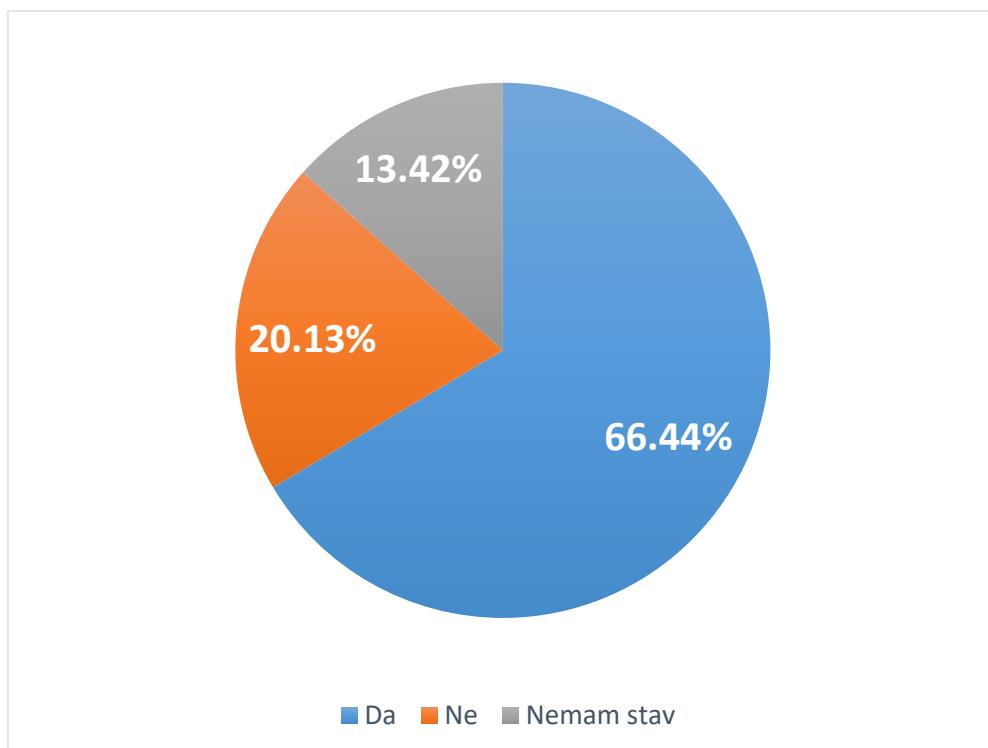
Da li treba aktivnije uključiti kosovske Srbe u Briselski dijalog?

Na pitanje, da li bi trebalo kosovske Srbe aktivnije uključiti u Briselski dijalog, 484 (81.21%) ispitanika je reklo da treba, 40 (6.71%) anketiranih osoba tvrdi da u Briselski dijalog ne treba uključivati kosovske Srbe, a 72 (12.08%) ispitanika nema stav po ovom pitanju.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

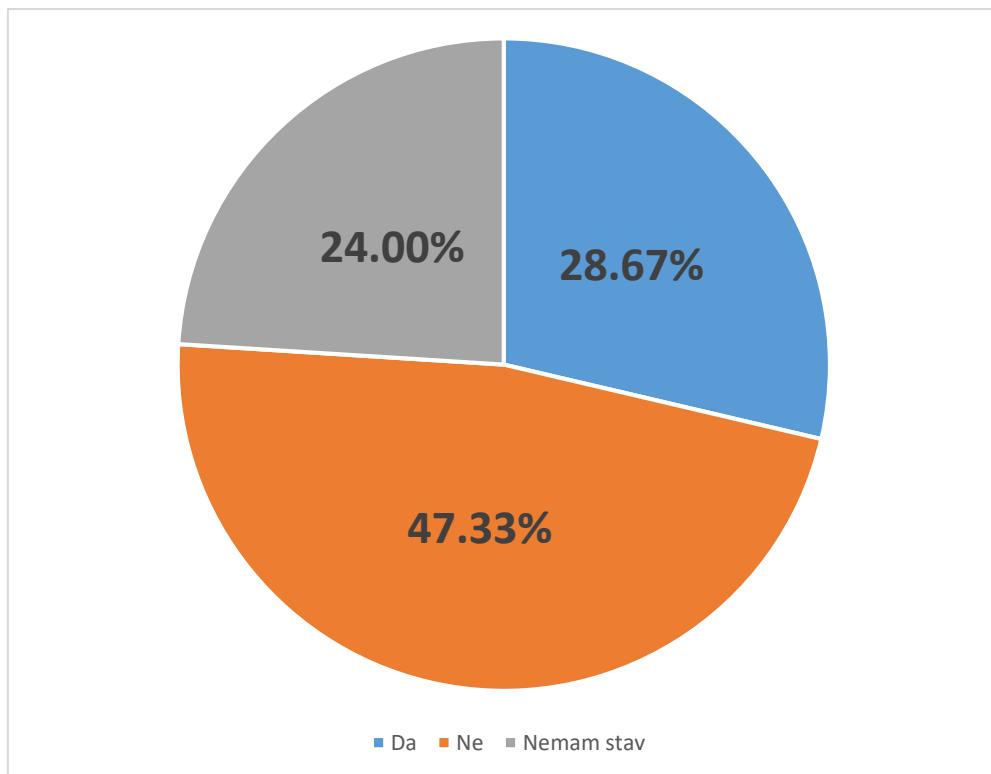
Da li treba aktivnije uključiti političke predstavnike Srba sa Kosova u nastavak Briselskog dijaloga?

Na pitanje da li treba aktivnije uključiti političke predstavnike Srba sa Kosova u Briselski dijalog, 396 (66.44%) ispitanika je dalo potvrđan odgovor, dok 120 (20.13%) misli da političke predstavnike Srba sa Kosova ne bi trebalo uključiti u proces dijaloga. Po ovom pitanju nema stav 80 (13.42%) ispitanika.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

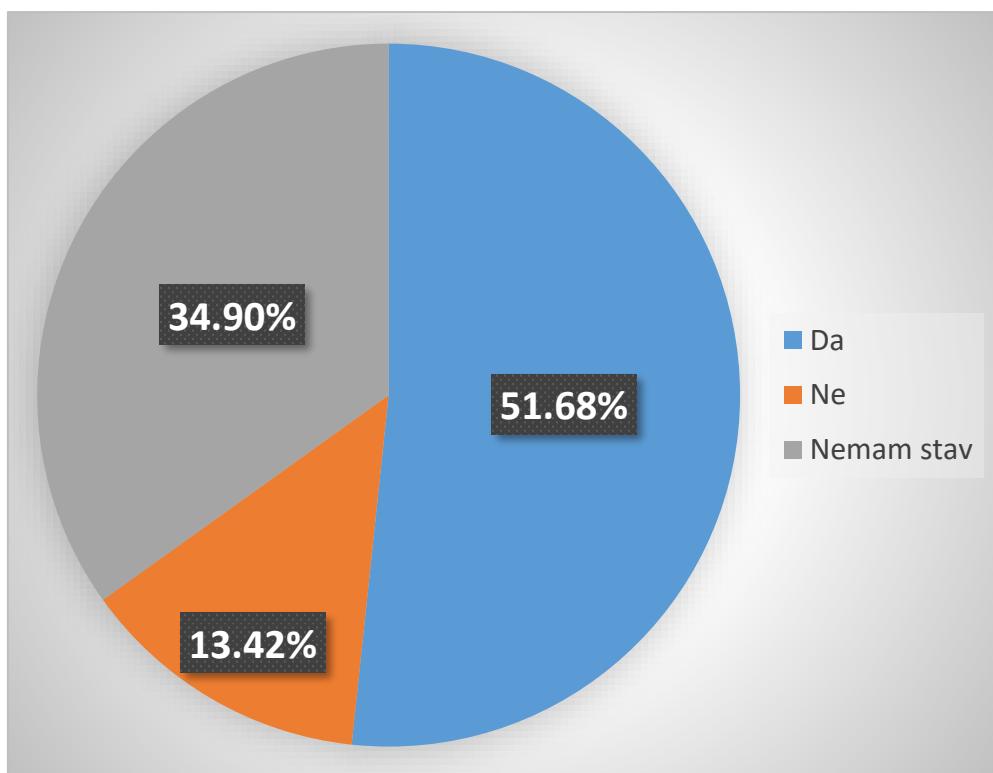
Da li podržavate unutrašnji dijalog Srba i Albanaca na Kosovu,
bez učešća Beograda u eventualnom nastavku Briselskog
dijaloga?

Pitali smo ispitanike da li podržavaju unutrašnji dijalog između Srba i Albanaca na Kosovu bez učešća Beograda u eventualnom nastavku Briselskog dijaloga i odgovor je da 172 (28.67%) ispitanika podržava, 284 (47.33%) se protivi ovakvom dijalogu, a 144 (24%) osoba nema stav po ovom pitanju.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

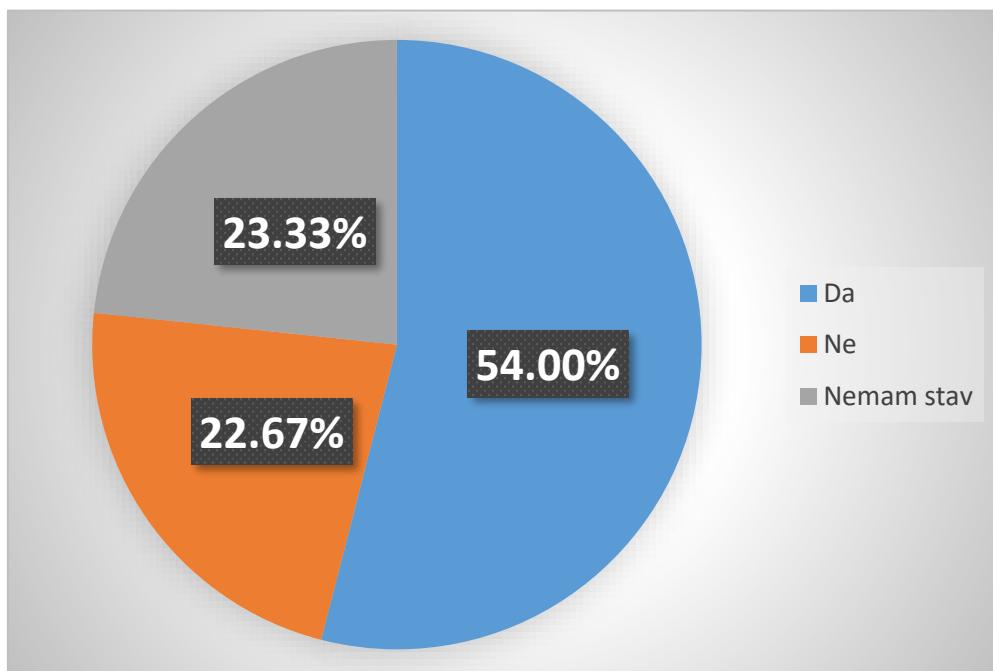
Po vašem mišljenju, da li Briselski dijalog treba nastaviti u trenutnom formatu/predsednički nivo?

Više od pola ispitanika, 51.68% (308) smatra da Briselski dijalog treba nastaviti na predsedničkom nivou, dok samo 80 (13.42%) ispitanih misli da Briselski dijalog treba da promeni format i da ga treba sa predsedničkog spustiti na niži nivo. 208 (34.90%) ispitanika nema stav po ovom pitanju.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

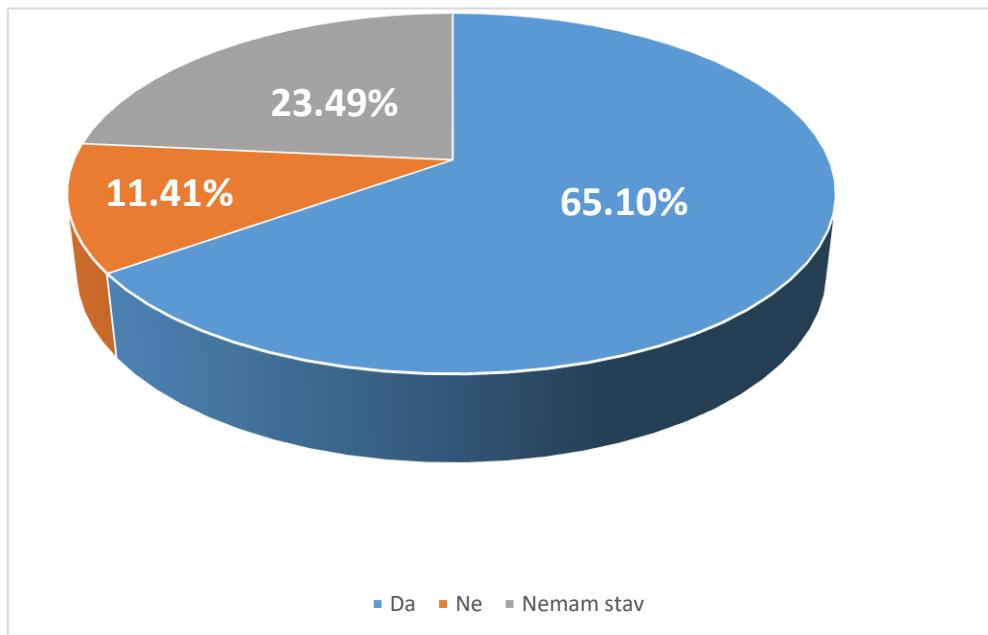
Da li smatrate da kosovski Srbi treba sami da se internu dogovore o određenim načelima koja će biti uključena u eventualni nastavak Briselskog dijaloga?

Na pitanje, da li kosovski Srbi treba sami da se internu dogovore o određenim načelima koja će biti uključena u eventualni nastavak Briselskog dijaloga, 324 (54%) ispitanika je odgovorilo potvrđno, 136 njih dalo negativan odgovor, a 140 ispitanika nije imalo stav po ovom pitanju

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

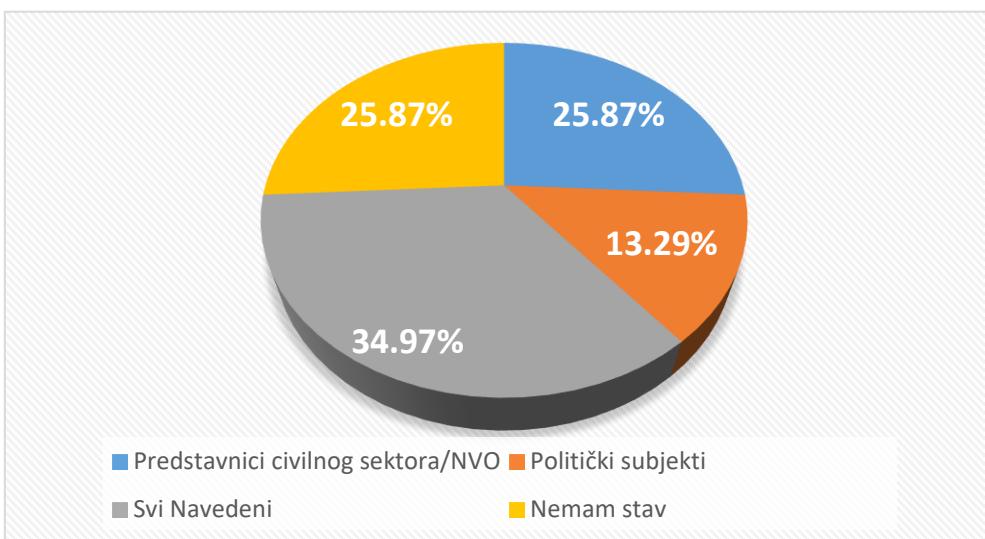
Da li treba da postoji interni dijalog između kosovskih Srba i kosovskih Albanaca o normalizaciji odnosa između ove dve zajednice?

Da li treba da postoji određeni interni dijalog između kosovskih Srba i Albanaca o normalizaciji odnosa između ove dve zajednice, ispitanicu su odgovorili sledeće: 388 (65.10%) ispitanika tvrdi da bi trebalo da postoji određeni interni dijalog između kosovskih Srba i kosovskih Albanaca o normalizaciji odnosa između ove dve zajednice, a samo 68 (11.41%) osoba misli da ne treba da postoji takav dijalog bez učešća Beograda. O ovom pitanju, čak 140 (23.49%) ispitanika nema stav.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

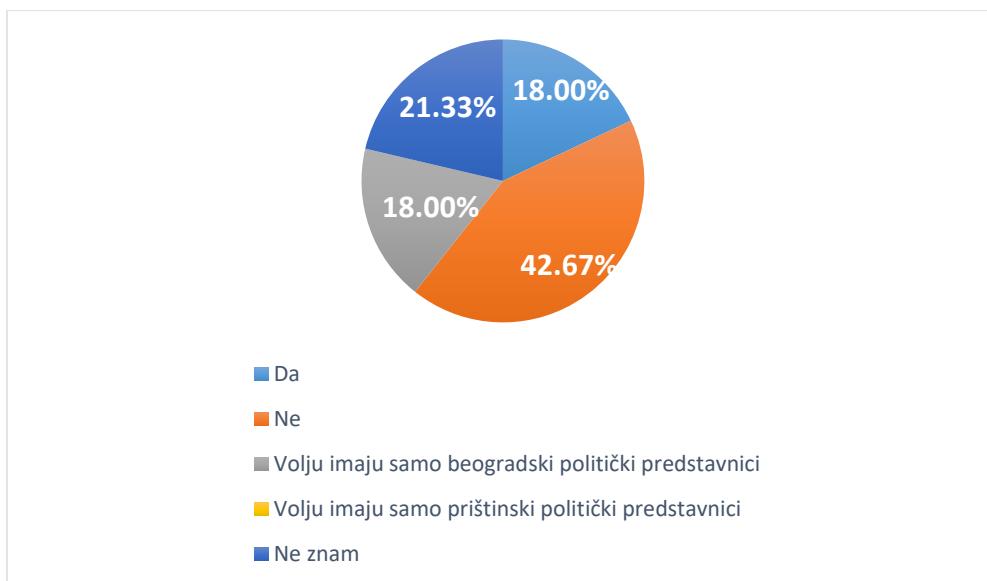
Ukoliko ste odgovorili sa „Da“ na prethodno pitanje, ko bi takav dijalog trebalo da vodi?

148 (25.87%) ispitanika misli da dijalog između kosovskih Srba i Albanaca treba da vode predstavnici civilnog sektora/NVO, dok 76 (13.29%) njih kaže da takav dijalog treba da vode politički subjekti, tj. politički predstavnici obe zajednice na Kosovu. Da bi trebalo da svi navedeni budu uključeni u ovakav dijalog, smatra 200 (34.97%) ispitanika, dok 148 (25.87%) anketiranih osoba nema stav po ovom pitanju.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

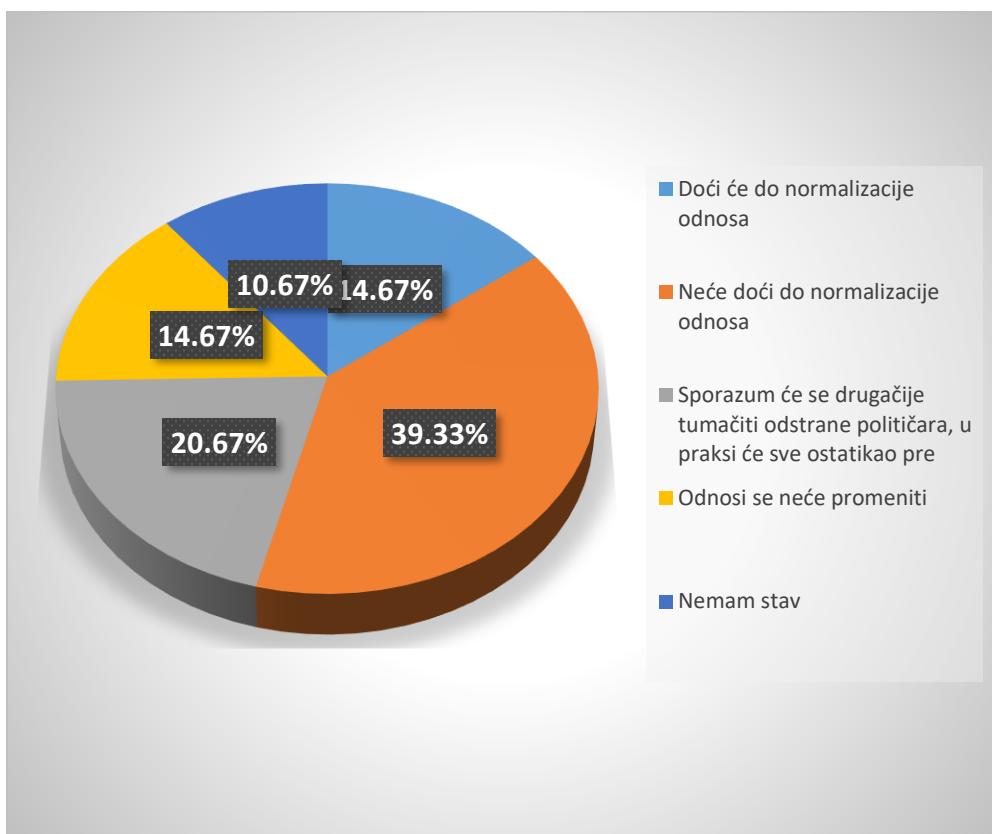
Po vašem mišljenju, da li politički predstavnici iz Beograda i Prištine imaju iskrenu volju za normalizaciju odnosa?

Da politički predstavnici iz Prištine i Beograda imaju iskrenu volju za normalizaciju odnosa, misli samo 18% ispitanika (108), a 256 (42.67%) osoba tvrdi da kod političkih predstavnika, i Beograda i Prištine, ne postoji iskrena volja za postizanje normalizacije odnosa. 108 (18.00%) ispitanih osoba kaže da volju za normalizaciju odnosa između Srbije i Kosova imaju samo politički predstavnici iz Beograda. Nijedan anketirani ispitanik nije dao potvrđan odgovor da volju za normalizaciju odnosa imaju samo prištinski pregovarači, dok 128 (21.33%) ne zna odgovor na ovo pitanje.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

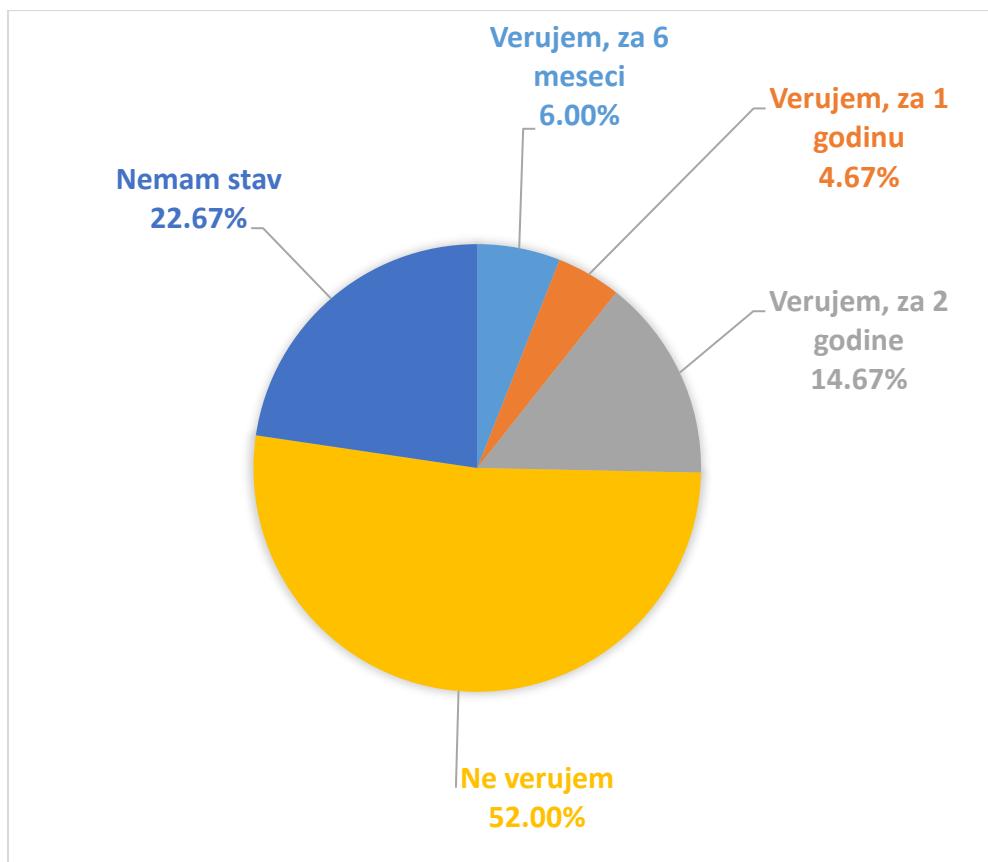
Da li će potpisivanje sveobuhvatnog sporazuma između Beograda i Prištine uticati na normalizaciju odnosa na terenu ili ne?

Da će potpisivanje sveobuhvatnog sporazuma između Beograda i Prištine dovesti do normalizacije odnosa na terenu misli 88 (14.67%) ispitanika, dok 236 (39.33%) ispitanika tvrdi da potpisivanjem sveobuhvatnog sporazuma između Prištine i Beograda neće doći do normalizacije odnosa. 124 osobe (20.67%) misli da će se takav sporazum tumačiti različito od strane potpisnica, dok 88 osoba tvrdi da se odnosi između srpske i albanske zajednice neće promeniti. Nema stav 54 (10.67%) ispitanika.

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

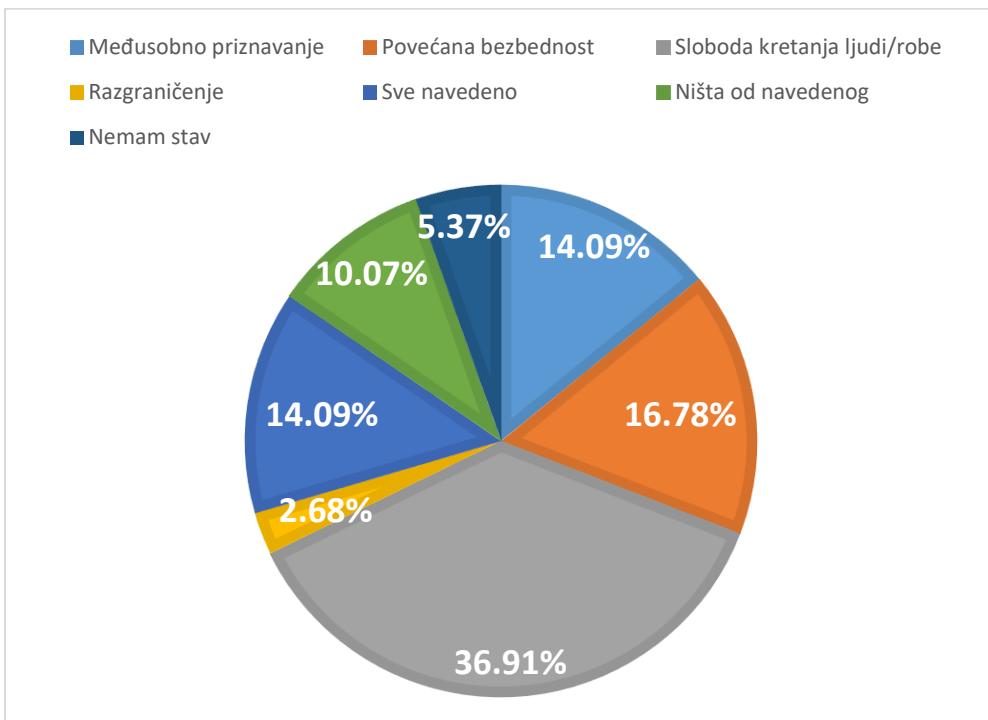
Za koje vreme mislite da će doći do normalizacije odnosa između Prištine i Beograda?

Da će do normalizacije odnosa između Beograda i Prištine doći za šest meseci, misli samo 36 (6%) ispitanika, a 28 (4.67%) ispitanih osoba veruje da će se normalizacija odnosa dogoditi za godinu dana. Da će do normalizacije odnosa doći za dve godine reklo je 88 ispitanika (14.67%), a čak 52% (312) ispitanika ne veruje da će uskoro biti normalizacije odnosa između Beograda i Prištine, dok 136 ispitanika (22.67%) nema stav.

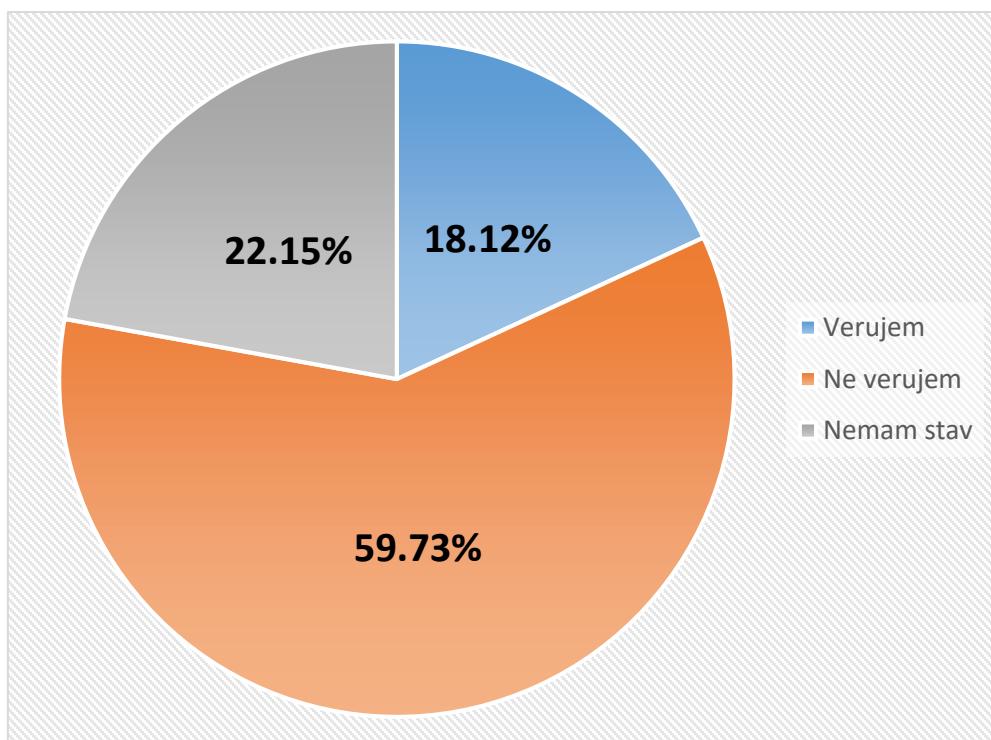
IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

Šta za vas predstavlja normalizacija odnosa između Prištine i Beograda?

Samo 84 (14.09%) ispitanika tvrdi da bi međusobno priznanje dovelo do normalizacije odnosa između Beograda i Prištine, a 100 (16.78%) osoba smatra da bi normalizacijom odnosa došlo do bolje bezbednosne situacije na Kosovu. Da bi sloboda kretanja ljudi i robe predstavljala normalizaciju odnosa smatra 220 njih (36.91%), a samo 16 (2.68) ispitanika misli da bi razgraničenje predstavljalo normalizaciju odnosa. Da sve navedeno predstavlja normalizaciju odnosa, smatra 84 (14.09%) ispitanika, da ništa od navedenog ne predstavlja normalizaciju odnosa, misli 60 (10.07%) ispitanika, dok 32 (5.37%) ispitanika nije imalo stav.

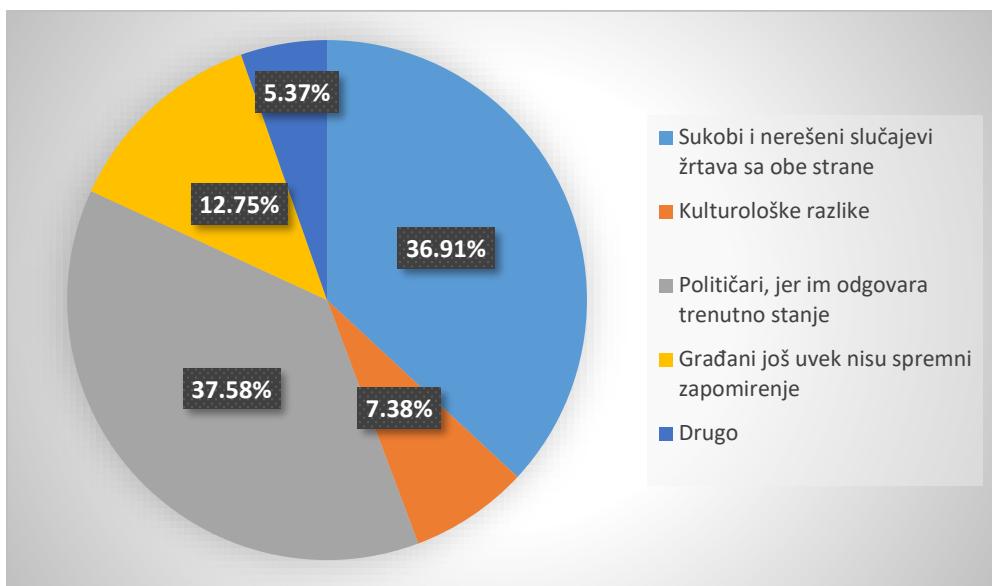
Da li verujete u istorijsko pomirenje između Srba i Albanaca?

Samo 108 (18.12%) ispitanika veruje da će doći do istorijsog pomirenja između Srba i Albanaca, čak 356 (59.73%) ne veruje da će ikada doći do istorijskog pomirenja, a o ovom pitanju stav nema 132 (22.15%) ispitanih osoba.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

Po vašem mišljenju, koji faktor sprečava pomirenje srpske i albanske zajednice?

Da sukobi i nerešeni slučajevi žrtava sa obe strane usporavaju i sprečavaju pomirenje albanske i srpske zajednice, smatra 220 (36.91%) ispitanika, dok 44 (7.38%) ispitanika smatra da kulturološke razlike usporavaju pomirenje. Političare krivi 224 (37.58%) ispitanika, da građani još uvek nisu spremni za pomirenje, smatra 76 (12.75%) anketiranih osoba, a da mnogo drugih faktora sprečava pomirenje, misli 32 (5.37%) ispitanika.

4. ZAKLJUČCI

- Rezultati ovog istraživanja pokazuju da srpska zajednica na Kosovu nema prevelika očekivanja od nove Vlade Kosova. Ovakvi rezultati su se mogli i očekivati, s obzirom da je Pokret Samoopredeljenje, za koji se može reći da je predizbornu kampanju vodio sa prilično zapaljivom retorikom, osvojio najviše skupštinskih mandata.
- Ono što ispitanici najviše očekuju od nove Vlade Kosova je ukidanje taksi na robu iz Srbije koje je uvela prethodna Vlada. Jedan deo ispitanika smatra da bi ukidanje taksi takođe pomoglo u normalizaciji odnosa između Srba i Albanaca. Što se tiče uticaja Srpske liste u novom parlamentarnom sazivu, mišljenje ispitanika je podeljeno i nemaju jasan stav po ovom pitanju. Najviše ispitanika ipak misli da će uticaj političkih predstavnika kosovskih Srba u novom parlamentarnom sazivu biti kao i u prošlosti.
- Što se tiče internog dijaloga između Srba i Albanaca, veliki broj ispitanika smatra da je takav dijalog neophodan i da u njemu treba da učestvuju, kako civilni sektor, tako i politički predstavnici obe zajednice.
- Preko 50% ispitanika očekuje nastavak Briselskog dijaloga koji je prekinut zbog uvođenja taksi od 100% na uvoz robe iz Srbije i Bosne i Hercegovine.
- Neočekivani rezultat istraživanja je da čak 59% ispitanika ne veruje u istorijsko pomirenje srpske i albanske zajednice. Oni za to najviše krive političare, te smatraju da ovakva „turbulentna“ situacija odgovara upravo političarima, zbog skupljanja lakih poena kod svojih birača. Takođe, ispitanici smatraju da nijedan dokument ne može da doprinese trajnom pomirenju dve zajednice, te da ono mora suštinski da se ostvari na terenu, pa tek onda na „papiru“. Ispitanici smatraju da pomirenje srpske i albanske zajednice usporavaju skorašnji sukobi koji su se desili na ovim prostorima, te da nerešeni slučajevi iz tih sukoba usporavaju suštinsko pomirenje.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

- Zaključak ovog istraživanja jeste da ispitanici ipak imaju želju za pomirenjem i suživotom sa albanskom zajednicom na Kosovu, međutim na osnovu rezultata se stiče utisak da nemaju poverenja u trenutnu strukturu (buduće) vlasti na Kosovu. Što se tiče razgraničenja koje se proteklih godina veoma često spominjalo u medijima, ispitanicu su apsolutno protiv takvog rešenja.

5. PREPORUKE

- Vlada Kosova bi trebalo da bude transparentnija u odnosu sa javnošću. Pored transparentnosti, Vlada bi trebalo da postane inkluzivnija „kod kuće“, posebno kroz uključivanje opozicionih partija u političke procese.
- Evropska unija kao posrednik mora da postane aktivniji učešnik u pregovaračkom procesu i da onemogući pregovarače Beograda i Prištine da iznose namerno izmenjene informacije.
- Češće organizovanje javnih debata i okruglih stolova između građana i pregovarača sa obe strane.
- Uključivanje organizacija civilnog društva i stručne javnosti u proces pregovora i realizaciju dogovorenog.
- Povećanje aktivnosti kosovskih institucija u cilju povećanja bezbednosti i samog osećaja bezbednosti kod srpske zajednice.
- Materijalna i institucionalna podrška civilnom društvu i medijima, sa fokusom na važnost kontinuiranog unutrašnjeg dijaloga između srpske i albanske zajednice na Kosovu.
- Organizovanje javnih multietničkih debata, na kojima su glavne teme pomirenje i suživot svih zajednica na Kosovu
- Promocija pomirenja na Kosovu: da bi se kosovsko društvo razvijalo u skladu sa evropskim vrednostima, mora se sučiti sa svojom prošlošću.
- Međunarodni akteri da pomognu u stvaranju uslova u kojima može doći do pomirenja.
- Vlasti u Prištini bi trebalo da uz međunarodnu pomoć ojačaju napore u rasvetljavanju sudsbine nestalih.
- Vlada Kosova treba da ukloni prepreke koje koče nastavak dijaloga između Beograda i Prištine.
- Nova Vlada Kosova mora da bude potpuno posvećena rešavanju problema svih zajednica.

IZVEŠTAJ ISTRAŽIVANJA

Naslov:

Očekivanja srpske zajednice južno od Ibra od nove Vlade Kosova i modela nastavka Briselskog dijaloga

Autor: Rajko Jovanović

Statistička obrada: Aleksandar Velić

Izdavač: FDMC – Forum za razvoj i multietničku saradnju

Tiraž: 200 primeraka

Istraživanje podržano od strane: Kosovska fondacija za otvoreno društvo – KFOS

NAPOMENA: Ova publikacija je izrađena uz podršku Kosovske fondacije za otvoreno društvo – KFOS. Sadržaj publikacije je odgovornost autora i ni na koji način se ne može smatrati da predstavlja stavove Kosovske fondacije za otvoreno društvo (KFOS)

U slučaju prevoda: Ova publikacija je izvorno napisana na srpskom jeziku i u slučaju nepodudarnosti, merodavnom će se smatrati verzija na srpskom jeziku.

Gračanica, 2020. godine

